

A Kúria dr. Falcsik István ügyvéd (Falcsik Ügyvédi Iroda) által képviselt felperesnek a ... jogtanácsos által képviselt alperes ellen felmentés jogellenességének megállapítása és jogkövetkezményeinek alkalmazása iránt a Fővárosi Munkaügyi Bíróságon 29.M.529/2005. szám alatt megindított és másodfokon a Fővárosi Bíróság 55.Mf.637.880/2009/5. számú ítéletével befejezett perében az említett számú másodfokú határozat ellen a felperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Kúria a Fővárosi Bíróság 55.Mf.637.880/2009/5. számú ítéletét abban a részében, amelyben helybenhagyta a Fővárosi Munkaügyi Bíróság 29.M.529/2005/57. számú ítéletének a felperest az eredeti beosztásba történő visszahelyezésre vonatkozó rendelkezését hatályon kívül helyezi, az elsőfokú ítéletet evonatkozásban megváltoztatja és kötelezi az alperest, hogy a felperes esetében a Hszt. 245/D. § (2) bekezdése szerint járjon el. A másodfokú bíróság ítéletének az alperest 144.937 forint további elmaradt ruhapénz megfizetésére kötelező rendelkezését a 96.625 forintot meghaladó részében ugyancsak hatályon kívül helyezi. Egyebekben a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelemmel érintett részében hatályában fenntartja.

A peres felek a felülvizsgálati eljárásban felmerült költségeiket maguk viselik.

A felülvizsgálati eljárás illetékét az állam viseli.

I n d o k o l á s :

A felülvizsgálati kérelemmel érintett tényállás szerint az alperes országos parancsnokságának 646. számú parancsa a felperest 2004. május 1-jei hatállyal a Vám és Pénzügyőrség Regionális Parancsnoksága felügyelete alá tartozó ... vámhivatal állományából a Vám- és Pénzügyőrség ... Regionális Parancsnoksága felügyelete alá tartozó ... Térségi Fővámhivatal állományába áthelyezte és parancsnoknak kinevezte. 2004. május 26. napján a Vám- és

Pénzügyőrség országos parancsnoka az 1739. számú parancsával a felperest 2004. május 27-ei hatállyal a ... Fővámhivatal parancsnoki beosztásából indokolás nélkül felmentette.

A felperes szolgálati panasza folytán a Pénzügyminisztérium helyettes államtitkára a 13441-9/2004. számú 2004. december 17. napján kelt határozatával a ... számon hozott 1739. számú paranccsal megállapított határozatot hatályon kívül helyezte, egyben a VPOP parancsnokát új eljárás lefolytatására utasította. A határozat a Hszt. 245/D. § (1) bekezdésében foglaltakon túl azt tartalmazta, hogy a felperes kinevezése és felmentése között eltelt rövid időtartam objektíve nem elegendő a felperes vezetői alkalmasságának eldöntésére.

Az alperes parancsnoka ... számon a 445. számú parancsával a felperest 2005. január 24-ei hatállyal a ... Fővámhivatal parancsnoki beosztásából felmentette. A parancs utalt arra, hogy a döntés a ... számú határozatban elrendelt és lefolytatott új eljáráson alapul.

2005. január 24. napján a felperes előljárója a felperes részére a Vám- és Pénzügyőrség Országos Parancsnoksága ... Főosztály ... Osztályán kiemelt főreferens beosztást ajánlott fel, a felperes a felajánlott álláshelyre a szolgálati panasz halasztó hatályára hivatkozva nem nyilatkozott.

A felperes 2005. január 28. napján szolgálati panaszt terjesztett elő a 445. számú szolgálati viszonyt módosító paranccsal szemben.

A Pénzügyminisztérium helyettes államtitkára a ... számú 2005. május 12. napján kelt határozatával a felperes szolgálati panaszát elutasította, az alperes ... számon hozott 445. számú paranccsal megállapított határozatát helybenhagyta. A határozat tartalmazza, hogy a munkáltató bizalomvesztése, annak külön indokolása nélkül is alapja lehet a vezetői megbízás visszavonásának.

A 2005. június 20. napján kelt ... szám alatt hozott 1168. számú paranccsal az alperes parancsnoka a felperes szolgálati viszonyát felmentéssel megszüntette. A szolgálati viszony megszűnésének időpontját 2005. december 21. napjában állapította meg. A felmentés indokolása azt tartalmazza, hogy a felperest a Hszt. 245/D. § (1) bekezdése alapján Fővámhivatal parancsnoki (vezetői) beosztása alól felmentették, a felperes pedig a (2) bekezdés alapján részére felajánlott beosztás elfogadásáról nem nyilatkozott, így a további szolgálatára nincs lehetőség.

A felperes 2005. június 23. napján panasszal élt az 1168. számú szolgálati viszonyt megszüntető paranccsal szemben. A Vám- és Pénzügyőrség Országos Parancsnoksága 31185/8-2005. VPOP V. számú

határozatával a szolgálati panasznak helyt adott, egyidejűleg intézkedett az 1168. számú parancs megsemmisítése iránt. A felperes 2005. augusztus 12. napján a panaszának helyt adó ... számú határozattal szemben is panaszt terjesztett elő. A Pénzügyminisztérium helyettes államtitkára a ... számú határozatával a panaszt elutasította, a ... számon hozott, a 1168. számú parancs megsemmisítéséről rendelkező határozatot helybenhagyta a 2005. november 21. napján kelt határozattal.

Az alperes a 2006. január 18. napján kelt 555. számú parancsában a felperes szolgálati viszonyát a Hszt. 56. § (2) bekezdés c) pontja alapján 2006. július 21-ei hatállyal felmentéssel megszüntette. A felperes 2006. január 23-án szolgálati panaszt nyújtott be az 555. számú parancssal szemben. A Pénzügyminisztérium helyettes államtitkára a ... számú határozattal a felperes szolgálati panaszát elutasította, az 555. számú szolgálati viszony megszüntetéséről rendelkező parancsot helybenhagyta.

2005. január 1. napján jött létre a Vám- és Pénzügyőrség ... Regionális Parancsnokságának ... Osztálya, amelynek osztályvezetője 2005. január 1. napjától a korábban is az alperes állományában álló B. I. lett, aki az osztályvezetői feladatokat a Hszt. 50. § (1) bekezdése szerinti megbízás alapján látta el. B. I. osztályvezetői kinevezésére 2005. július 1. napján került sor.

A felperes a felülvizsgálati kérelemmel érintett keresetében kérte, hogy a bíróság állapítsa meg, hogy a 445. számú parancs jogellenes, tekintettel arra, hogy az előljáró intézkedése nem felelt meg a rendeltetésszerű joggyakorlás elvének. Kérte továbbá a ... számú határozat megsemmisítését is, valamint annak megállapítását, hogy a felperes a Vám- és Pénzügyőrség ... Fővámhivatal parancsnoka. Kérte továbbá az 555. számú szolgálati viszonyt megszüntető parancs, valamint a ... számú határozat jogszabálysértő voltának megállapítását és megsemmisítését. A felmentés jogellenességét egyebek mellett arra alapította, hogy az alperes a felmentés alapjául szolgáló vezetői megbízás visszavonásával egyidejűleg nem ajánlott fel részére a Hszt. 245/D. § (2) bekezdése szerinti megfelelő beosztást. Állította, hogy az alperesnél rendelkezésre állt olyan vezetői beosztás, amely részére felajánlható lett volna. A felperes mindezen túlmenően nem vagyoni kártérítés iránti igényt terjesztett elő a jóhírnév sérelme, valamint egészségromlás címén, és kérte a jogellenes felmentéshez kapcsolódó egyéb juttatások megfizetésére is kötelezni az alperest.

A Fővárosi Munkaügyi Bíróság a 29.M.529/2005/57. számú ítéletével az alperes 2006. január 18. napján kelt 555. számú parancsát, valamint az azt helybenhagyó ... számú határozatot hatályon kívül helyezte. Kötelezte az alperest, hogy a felperest az eredeti beosztásában foglalkoztassa tovább, valamint arra, hogy fizessen

meg tizenöt napon belül a felperes részére elmaradt illetmény címén 13.482.757 forintot, cafeteria-juttatás címén 274.000 forintot, ruhapénz címén 285.250 forintot, étkezési utalvány címén 155.000 forintot, jutalom címén 5.080.000 forintot, nem vagyoni kártérítés címén 700.000 forintot. A keresetet az ezt meghaladó részében elutasította. Ezen túlmenően kötelezte az alperest 296.000 forint perköltség megfizetésére és megállapította, hogy a le nem rótt eljárási illetéket a magyar állam viseli.

Az ítélet indokolása szerint az alperes a vezetői beosztásból történő felmentés kapcsán (445. számú parancs) jogszerűen járt el, a felperes e tekintetben a rendeltetésellenes joggyakorlást nem tudta bizonyítani. Ugyanakkor nem járt el a Hszt. 245/D. § (2) bekezdésében foglaltaknak megfelelően, mivel a felperes részére annak ellenére nem ajánlott fel elsődlegesen vezetői beosztást, hogy volt ilyen felajánlható munkakör, és ameddig a munkáltatónál vezetői beosztás felajánlható, az alacsonyabb beosztásba helyezésre nem kerülhet sor. A munkaügyi bíróság ilyennek értékelte a ... Osztály osztályvezetői státuszát mivel 2005. január 1. és 2005. június 30. között B. I. nem volt kinevezett osztályvezető, az osztályvezetői feladatokat ebben az időszakban a Hszt. 50. § (1) bekezdése alapján megbízással látta el. Tekintettel arra, hogy az alperes a vezetői beosztásból történő felmentést követően nem a Hszt. 245/D. § (2) bekezdésében foglaltaknak megfelelően járt el, a Hszt. 56. § (2) bekezdés c) pontjára alapított felmentése jogellenes. Az alperes nem hozott fel olyan indokot, amely miatt a felperes további foglalkoztatása az alperestől nem várható el, a szervezeti átalakulás nem akadály, hogy a felperes az eredeti beosztásába kerüljön vissza. A felperes nem vagyoni kártérítés megfizetésére irányuló igényét az elsőfokú bíróság azért találta megalapozottnak, mert az igazságügyi orvosszakértő szakvéleménye alapján a felperes az alperes eljárásának következtében 10%-os mértékű munkaképesség csökkenést okozó poszttraumás stresszszavarban megnyilvánuló egészségromlást szenvedett el. Ugyancsak megalapozottnak ítélte a felek egyező előadása alapján a felperes részére 2007., 2008. és 2009. évben járó ruhapénz megfizetésére irányuló keresetet.

Az alperes fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Bíróság az 55.Mf.637.880/2009/5. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet a fellebbezett részében helybenhagyta, és a felperesi kereset felemelésére tekintettel kötelezte az alperest, hogy a felperes részére tizenöt napon belül fizessen meg további elmaradt illetmény címén 6.029.255 forintot, további elmaradt cafeteria-juttatás címén 185.014 forintot, további elmaradt ruhapénz címén 144.937 forintot, elmaradt, további 2009. évre járó étkezési utalvány ellenértéke címén 72.000 forintot. Az alperest 187.500 forint másodfokú perköltség megfizetésére kötelezte, a fellebbezési illetékről úgy rendelkezett, hogy azt az állam viseli.

Az ítéletének indokolásában kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság a tényállást feltárta, a vonatkozó jogszabályok helyes alkalmazásával kialakított döntésével teljes mértékben egyetértett. Garanciális jelentőségű a Hszt. 245/D. § (2) bekezdésének megfogalmazása, az, hogy a vezetői megbízás visszavonása esetén a szolgálati viszonyban álló jogai nem sérülhetnek. Ezt támasztja alá a 2001. évi XXXVI. törvény 75-84. §-ához fűzött indokolás is, amely szerint a Ktv. szabályaihoz hasonló eljárás mellett kívánta a jogalkotó az indokolás nélküli visszavonás lehetőségét biztosítani a vezetői kinevezéseknél. A felperes részére az osztályvezetői állás azért is felajánlható volt, mert az osztályvezetői feladatot ellátó B. I. a Hszt. 42. § (1) bekezdése alapján annak a fegyveres szervnek az állományába tartozott a megbízás időtartama alatt, ahová korábban kinevezték. Nem volt akadálya a felperes visszahelyezésének sem, mivel a Budatérségi Vámhivatal némiképp módosult hatáskörrel megmaradt, az elnevezése változott ... Vám- és Pénzügyőrség Hivatalra. A keresetfelemeléssel érintett juttatásokat, köztük a 2009. május 12. és 2010. június 18. közötti időszakra járó ruhapénz mértékét a másodfokú bíróság az elsőfokú eljárásban alkalmazott számítással állapította meg.

Az alperes a felülvizsgálati kérelmében a Hszt. 245/D. § (2) bekezdésének, valamint a Hszt. 50. § (1) bekezdésében foglaltaknak a megsértése miatt kérte a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését a munkaügyi bíróság ítéletére is kiterjedően, és a felperes perköltségben történő marasztalását.

Álláspontja szerint az ítéletek rendelkező része, valamint az indokolás ellentmondásos, mivel az eljáró bíróságok magát a 445. számú parancsot, amely a vezetői beosztásból történő felmentésről rendelkezett, jogszerűnek találták, ezért nem kötelezhették volna az alperest arra, hogy a felperest az eredeti beosztásában foglalkoztassa tovább. Az alperes ennek ellenére 2010. szeptember 15-től a felperest a ... Vám- és Pénzügyőrségi Hivatal állományába parancsnoknak kinevezte. A jogerős ítélet alapján az eljáró bíróságok nem jelölték meg azt a jogszabályt, amely kimondja, hogy a megbízással betöltött munkakör üres álláshelynek minősül. A jogerős ítélet a fellebbezésben megjelölt két BH-ról említést sem tesz, noha azok szerint egyértelmű, hogy vezetői megbízás visszavonása esetén csak betöltetlen üres munkakör felajánlására vonatkozó kötelezettség van. A megbízás nem más, mint egy ideiglenesen üres beosztás ideiglenes betöltése. A Hszt. 245/D. § (2) bekezdésében a beosztás felajánlási kötelezettség vagylagosan nyert megfogalmazást, e tekintetben a nyelvtani értelmezést előnyben kell részesíteni a célkutató jogértelmezéssel szemben. A felperes vonatkozásában a bizalomvesztés továbbra is fennáll, etikailag is aggályos a felperes azon magatartása, hogy a per folyamatban léte alatt ügyvédjelölti tevékenysége során az

alperessel szembeni képviselést látott el. Vitatta a nem vagyoni kártérítés jogszerűségét is, mivel a szakvéleményben ellentmondás található, amit az eljáró bíróságok nem vettek figyelembe. Az elsőfokú bíróság az alperest a felek egyezménye alapján 2007-re 92.000 forint, 2008-ra és 2009-re pedig 96.625 forint, összesen 285.250 forint ruhapénz megfizetésére kötelezte, ehhez képest a másodfokú ítélet meghozatalának időpontjában a felperes a 2010. évre járó 96.625 forint ruhapénzre volt csak jogosult, mivel a 2009-re járó összeget teljes egészében megkapta.

A felperes a felülvizsgálati ellenkérelmében kérte a jogerős ítélet hatályban történő fenntartását és az alperes perköltségben marasztalását.

A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. §-ának (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

A felülvizsgálati kérelem részben alapos.

Helytállóan állapították meg az eljáró bíróságok, hogy a Hszt. 245/D. § (2) bekezdése alapján az alperesnek elsősorban vezetői munkakört kellett volna felajánlania a felperesnek, és csupán ennek hiányában kerülhetett volna sor a beosztotti munkakör felajánlására.

A Hszt. 245/D. § (2) bekezdését a 2001. évi XXXVI. törvény 75. §-a iktatta be és 2001. július 1-től kezdődően hatályos. A törvény 75-84. §-ához fűzött indokolás szerint a köztisztviselői törvény szabályaihoz hasonlóan kezdeményezi a törvény a vezetői kinevezés - bizonyos garanciák melletti - indokolás nélküli visszavonásának lehetőségét.

A Ktv. ekkor hatályos 31. § (8) bekezdése pedig teljesen egyértelműen rögzítette azt, hogy köztisztviselői munkakör felajánlására vezetői munkakör hiányában kerülhet sor. Ezt támasztja alá egyébként a Hszt. 245/D. § (2) bekezdésének a nyelvtani értelmezése is, hiszen, ha a felajánlási lehetőség körében a jogalkotó nem kívánt volna sorrendiséget is rögzíteni, eleve szükségtelen lett volna a vezetői munkakör külön nevesítése a felajánlás körében.

Ugyancsak helyesen állapították meg az eljáró bíróságok azt is, hogy a ... Osztály osztályvezetői munkaköre a felperes vezetői beosztásból történt felmentése időpontjában (2005. január 24.) felajánlható munkakör volt.

A Hszt. 50. § (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy az ideiglenesen megüresedett szolgálati beosztás ellátásával, illetőleg a szolgálati beosztás ellátásában tartósan akadályozott személy

helyettesítésével, továbbá a hivatásos állomány tagjának szolgálati beosztásához nem tartozó feladatkör ellátásával a hivatásos állomány arra alkalmas tagja átmenetileg megbízható.

Ebből egyértelműen következik, hogy a megbízás mint speciális, a Hszt. által ismert jogintézmény azt a célt szolgálja, hogy egy egyébként be nem töltött üres szolgálati beosztáshoz tartozó feladatok átmenetileg a beosztás tényleges betöltéséig is el legyenek látva. Tekintettel arra, hogy B. I. 2005. január 24-én nem volt e beosztásba kinevezett osztályvezető, a feladatokat csupán megbízással látta el átmeneti jelleggel, az osztályvezetői beosztás felperes részére felajánlható lett volna. Az alperes által hivatkozott döntések (BH 2005.440., BH 2006.227.) jelen esetben azért nem alkalmazhatók, mert ezekben az esetekben más jogviszonyban, teljesen eltérő jogszabályi környezetben valósult meg a vezetői megbízás visszavonása.

Ugyanakkor helytállóan hivatkozott az alperes a felülvizsgálati kérelmében arra, hogy a jogellenesség megállapítása mellett az eljárás bíróságok a felperest nem helyezhették volna vissza az eredeti vezetői beosztásába, hanem a Hszt. 245/D. § (2) bekezdése szerinti jogszerű eljárás lefolytatására kellett volna kötelezni az alperest, mivel maga a vezetői beosztásból történő felmentés álláspontjuk szerint sem volt jogellenes. Az az eljárás, hogy az alperes a jogerős ítélet szerint a felperest az eredeti vezetői beosztásába visszahelyezte, tulajdonképpen megfelel annak a követelménynek, amelyet a Hszt. 245/D. § (2) bekezdése is rögzít, így az alperesnek e vonatkozásban további intézkedési kötelezettsége nincs, hiszen a felperes a részére felajánlott vezetői munkakört elfogadta, azt jelenleg is betölti.

Ugyancsak helytállóan hivatkozott az alperes a felülvizsgálati kérelmében arra, hogy a másodfokú bíróság csupán a 2010. évre járó ruhapénz (96.625 forint) megfizetésére kötelezhette volna az ítélethozatalkor, mivel a 2009. évre járó összeget már az elsőfokú bíróság megítélte. E tekintetben a felek álláspontja az elsőfokú eljárásban egyezett, az alperes az 53. sorszámú irat 2. számú mellékletében egyértelműen nyilatkozott arra, hogy az általa nem vitatott, a felperesi keresetben szereplő 285.250 forintos összeg a 2007., 2008., és 2009. teljes évre vonatkozik. Ehhez képest a másodfokú bíróság már csak a 2010. évre járó 96.625 forint ruhapénz megfizetésére kötelezhette volna az alperest a felperes keresetfelemelése kapcsán.

A Pp. 270. §-ának (2) bekezdése és a 272. § (2) bekezdése értelmében a felülvizsgálati kérelemben kell előadni a jogszabálysértés megjelölése mellett, hogy a fél a jogerős határozat megváltoztatását mennyiben és milyen okból kívánja, ezért a Kúria a korábbi beadványokra történő hivatkozást nem, csupán a

felülvizsgálati kérelemben konkrétan megjelölt indokokat vehette figyelembe (BH 1995.99.). Tekintettel arra, hogy az alperes a felülvizsgálati kérelmében egyáltalán nem fejtette ki azt, hogy a nem vagyoni kártérítés alapját képező szakvéleményt miért ítélte ellentmondásosnak, az eljáró bíróságok e tekintetben milyen jogszabályt sértettek, és nem jelölte meg azt sem, hogy pontosan minek kapcsán hivatkozik az alperes felperessel szembeni bizalomvesztésére, a felülvizsgálati eljárás e kérdéskörök vizsgálatára nem terjedt ki.

A kifejtettekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. §-ának (4) bekezdése alapján részben hatályon kívül helyezte, és e vonatkozásban új határozatot hozott, míg az ezt meghaladó részében a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Tekintettel arra, hogy az alperes felülvizsgálati kérelme részben alapos volt, a felülvizsgálati eljárási költségről a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján rendelkezett.

A felülvizsgálati eljárási illetéket a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 14. §-a alapján a pertárgyi költségmentességére tekintettel az állam viseli.

Budapest, 2012. május 16.

Dr. Tálné dr. Molnár Erika s.k. tanács elnöke, előadó bíró,
Szolnokiné dr. Csernay Krisztina s.k. bíró, Sipőczné dr. Tánczos
Rita s.k. bíró

A kiadmány hiteléül:

bíróági tisztviselő